

Kjære alle sammen,

Gratulerer med statsborgerskapet!

Her er vi. I en tid i historien, i et land i verden og på et sted hvor vi aldri har hatt mer velstand. Mens bombene og granatene drønner i kurderens boliger i grenselandet Tyrkia og Syria, mens folk virkelig strever med livene sine i terrorrammede byer, og folk sliter med å brødfø familiene sine på Afrikas horn.

De fleste av oss som lever her i Innlandet i dag er antagelig av de mest privilegerte mennesker i hele verden gjennom alle tider.

Da skal vi kunne feire litt i dag. Vise at det er håp. Glede oss over det vi har og får. Og det andre vil kunne få. At det også for andre kan gå fremover. Som i Etiopia og Eritrea. Så fortjent med fredpris i går til Etiopias statsminister Abiy Ahmed Ali som sammen med Eritreas president meislet ut grenser mellom landene, fredsavtale, samarbeidsforum, investeringsfelleskap og håp. Stolte av å være Eritreere og Etiopere og stolte av å gi håp; sammen. Et godt eksempel på at det å være statsborger forplikter. Oss alle.

Et statsborgerskap er ingen hvilepute: det er et springbrett. Til å bety noe. Skape endring . Til å gi mer trygghet til andre. Til å forplikte seg.

Joda, dere vil nyte godt av rettigheter nedfelt i norsk lov og i folkeretten: Statsborgerskapet betyr mye for rettigheter vi oppfatter som kjernen av mange menneskeretter.

Dere er blitt statsborgere i Norge.

Norge er et fantastisk land. Norge er undervegs. For de fleste av oss er Norge et fantastisk land å bo i. Men alt er ikke perfekt. Vi har mye ugjort i Norge. Flere sliter med dagene. Vi har alle derfor en jobb å gjøre. Dere trenger Norge, og Norge trenger dere.

Akkurat nå akkurat her.

Vi nyter alle godt av å kunne være statsborgere i et land som scorer høyt på hvordan vi fordeler velferd. Norge har jevnere fordeling av inntekt og formue enn mange andre land.

Et svært omfattende velferds- og sikkerhetsnett er slått ut for mange av oss.

Det flotte med en slik jevn fordeling er at det bidrar til at vi i Norge har høy produktivitet. Vi leverer mye verdier gjennom vårt arbeid. Vi lever av arbeidet, både som borgere og samfunn. Det er vår viktigste ressurs. At så mange som mulig er i arbeid både av kvinner og menn er derfor viktig for oss. Det er grunnlaget for velferden vår.

Jevn fordeling og god produktivitet er gode grunner og en forklaring på at det i Norge er høy tillit mellom borgere og mellom borgere og myndighetene. Alt dette henger jo sammen. At vi har tillit til hverandre og til de som representerer oss og de som styrer samfunnet bidrar til et samfunn med forholdsvis lite spenninger og mindre samfunnsmessige problemer enn sammenlignbare land. Det er det grunn til å hegne om og ta vare på.

Norge er ikke et samfunn som bare har som marsjordre å kreve sin rett. Vi skal også gjøre vår plikt. Også i gode tider for de fleste av oss er det relevant å kunne si som forfatteren Haldis Moren Vesaas i diktet «Tung tids tale»:

Det heiter ikkje eg – no lenger

Heretter heiter det: vi.

Vi er ikke bare våre egen lyktes smed. Vi er avhengige av hverandre. Vi går ikke på stas for hverandre. Vi er statsborgere; ikke stasborgere.

Livet i Norge innebærer derfor også å følge lovene, yte innsats og fullføre plikter. La statsborgerskapet også være en klar erkjennelse av dette. Et statsborgerskap forplikter!

Altså: Ikke jeg, men heretter vi.

Statsborgerskapet betyr ikke at du er blitt norsk fullt ut. Fra det indre til det ytre. Det kommer dere ikke til å bli. Det er det antagelig ingen av oss som er. Heldigvis. Ikke prøv å bli norsk i alt heller.

Ta vare på den opprinnelsen du har. Den er verdifull bagasje på livets veg. Erfaringen din, kulturen din og livet ditt er viktig for oss alle. Det er derfor vi ser det verdifulle for Norge at du er blitt statsborger i Norge: vi trenger deg. Vi trenger din bakgrunn. Vi trenger din kultur. Vi trenger dine ideer. På alle områder i samfunnet vårt. Vi erfarer det i smått og stort allerede. En reise på norske restauranter i dag viser som eksempel at vi ikke er alene i verden. Og at impulser fra andre land og kulturer har beriket oss. Du kan ikke lenger bare bestille fårikål, kokt torsk, kjøttkaker, elgstek og havregrøt. Det bugner av sushi, pizza, bakalao, falafel, kebab, soulaki, borsj, copsuey, And ala schezuan, creme brulee og belgiske vafler. Også i det større har vi basert det norske på utenlandske impulser. De verdier vi bygger demokratiet vårt på er jo i stor grad hentet utenfra. Vi lever i et demokrati som understreker maktfordeling mellom domstoler, storting og regjering. Som setter ytringsfrihet og organisasjonsfrihet høyt. Som i grunnloven har nedfelt grunnleggende internasjonale menneskerettigheter. Disse verdiene har vi ikke skapt sjøl, men de er i stor grad inspirert internasjonalt. Vi slutter som statsborgere opp om disse verdiene.

Vi i Norge har jo fortsatt mye å lære. Folk fra andre land synes kanskje vi er litt for tilbakeholdne. Skulle vi

- snakke mer med hverandre på bussen

- pusse opp litt mindre i husene våre, og være mer på torget i godværsdager?

Og til oss alle: la oss delta mer! Vær med når sommerfesten på skolen rigges. Bli med på dugnaden i blokka. På loppemarkedet for blokka. Delta i organisasjonslivet og i politikken. For øvrig er under 2% av alle oss i Norge aktive i politiske partier. Vi trenger flere i politikken. I det minste; og når det er valg: sette seg inn i de politiske partiers meninger: bruk statsborgerrettigheten ved stortingsvalg: stem!

Det gleder meg å se dere alle her i dag.

Jeg gratulerer dere alle med statsborgerskapet!